

Šlovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Dina 1.-

Štev. 172

V Ljubljani, sobota, 31. julija 1937

Leto II.

Čankajškov manifest

„Do zadnjega moža za svobodo domovine!“

Šplošna mobilizacija vseh za vojsko sposobnih na Kitajskem

Maršal Čankajšek
vrhovni poveljnik Kitajcev

Sanghaj, 31. julija. Sinoči je maršal Čankajšek izdal proglas na kitajski narod. »Sovražnik je prodril na kitajsko zemljo, da zasuzni ono, kar je tisoč letja bilo kitajska last.« Tako začneja Čankajškov manifest. »Prišla je ura, ko se mora strniti

vse kitajski narod, da bo branil svojo lastnino, da bodoči rodovi sedanjemu ne bodo mogli očitati, da je bil slab in da je izdal svojo domovino. Kitajski narod bo zbral vse svoje razpoložljive sile, da se upre nasprotniku in da ga prežene iz ozemlja, v katero je že prodril. Doba našega poniževanja je končana. Kitajski narod se dviga, ker hoče svobodno živeti na zemlji svojih očetov.« Maršal Čankajšek nato poziva prostovoljce, naj se sami javijo. Vse vojaške obvezance pa kliče pod orožje. Vsem onim, ki imajo premoženje, naj ga stavijo domovini na razpolago, da si bo mogla nabaviti sredstva, ki so ji za obrambo potrebna. Manifest konča z besedami: »Kitajski narod! Do zadnjega moža za svobodo domovine!«

Istočasno s proglasom na narod je Čankajšek odredil s posebnimi uredbami šplošno mobilizacijo vseh oboroženih sil, z drugo odredbo je izdal armadam srednje Kitajske zapoved, naj nemudoma korakajo proti severu, in se tamkaj postavijo v bran prodirajočemu nasprotniku. V tretji uredbi daje maršal Čankajšek povelja onim četam, ki so se morale umakniti zaradi izdajstva nekaterih Japoncem prodanih kitajskih generalov, naj se ustavijo, obrnejo in Japonce napadejo. Kot vrhovni vodja organizacije kitajskih skavtov, ki šteje okrog pol milijona članov, je maršal Čankajšek tudi odredil mobilizacijo vseh skavtov, da pomagajo pri obrambi domovine.

Navdušenje po Kitajskem

Iz vseh krajev Kitajske prihajajo brzozjavke, da se je kitajski narod z navdušenjem odzval povelju svojega voditelja. Po več pokrajinah so začeli zbirati denarna sredstva za nakup bojnih letal. Samo zbirka v Sanghaju je prvi dan dala sedem milijonov dolarjev (300 milijonov din).

Japonci zasedajo severni Kitaj

„Neodvisna severna republika“

Tiencin, 31. julija. Generala Sijusan in Čan-cunfing, ki sta izdala kitajsko vrhovno poveljstvo in prestopila k Japoncem ter prisilila kitajsko posadko Peipinga, da je morala mesto izprazniti, sta ob enem z novim pekinškim županom Čunčunom proglasila neodvisno severno kitajsko republiko. Glavno mesto te republike ostane Peiping. Republika pa obsega pokrajino Hopej in Čahar. V proglasu pravi ta triumvirat, ki je dejansko samo slepo orodje Japoncev, da pričakuje, da se bo republika v kratkem še povečala z novimi pokrajinami.

Japonska vojska v Peiping ni vkorakala, ker tega ni smatrala za potrebno, odkar ima tamkaj sebi prijazne oblasti. Japonci, ki so prodrli že mimo Peipinga, da očistijo vse pokrajino Hopej z njihovih oddelkov kitajskih čet, ki se še tamkaj nahajajo, razširjajo po deželi letake, v katerih pravijo, da prihajajo kot odposlanci miru in zaščitniki neodvisnosti severnih pokrajin Kitajske.

Japonsko vojaško poveljstvo pa je razširilo svoje letake, v katerih pravi, da Japonci v Peiping ne bodo vkorakali in da bodo vojaške operacije kmalu končane, ako se jim kitajske armade ne bodo zoperstavljale. Vojaško poveljstvo dodaja, da japonske čete nimajo namena prekorčiti črte, ki leži 32 km južno od železniške proge Peiping—Tiencin, da pa bodo morale prodiranje nadaljevati, ako zadenejo na odpor redne kitajske vojske.

„Londonske klepetulje“

Ostra obsodba londonskega odbora za nevmešavanje po vatikanskem glasilu „Osservatore Romano“

London, 31. julija. Včeraj se je zopet sestel odbor za nevmešavanje. Po večernem praznem besedičenju so ugotovili, da se ne morejo sporazumeti. Seja je bila nato preložena na nedoločeni čas. Gospodje diplomati so po tem trudapolnem delu odšli na počitnice.

Vatikansko mesto, 31. julija. TG. Veliko zanimanje je v vseh diplomatskih krogih vzbudil članek, ki ga je po dolgem molku »Osservatore Romano« posvetil londonskemu odboru za nevmešavanje in vsem pogajanjem med veselili, da bi prišlo do kompromisa, ki naj bi zaključil državljansko vojno v Španiji.

»Londonski odbor za nevmešavanje je zablodil v živce naravnost razkrajajoče pravne postopke,« piše Osservatore Romano. »Bizantinsko obnašanje londonskega odbora je začelo mednarodno javnost navdajati s skrbjo. Če napravimo primer med demagogičnim filozofiranjem londonskega diplomatskega zbora in dejanskimi strahotami državljanske vojne v Španiji, ki traja že več kot eno leto, se ne moremo ubraniti čustva zagrenjenosti. Kako neki je vendar mogoče, da je usoda velikega naroda in s njim vred tudi usoda ostale Evrope postala predmet brezplodnih besedičenj. Londonski odbor je svojemu delu dal pravo oznako z metodami, ki se jih poslužuje. Najprej pride do splošnih sporazumov. Toda nenkrat se pojavijo najhujša nasprotja glede vsake posamezne točke sklenjenega sporazuma. Besedičenje postane glavno.

Vse drugo, končni cilj in poglavitna naloga, to je nujnost, da se napravi konec državljanski vojni, stopata popolnoma v ozadje. Potem pride zopet kakšen načelen sporazum o kakšni postranski točki, nakar izbruhnejo srditi spori o podrobnostih tega sporazuma. In tako dalje v sivo brezkončnost. Obstoječim težavam pa obeležajo na vrat še težave glede postopka. Ali naj začnemo s tem najprej, ali z onim. Ali najprej prostovoljci in potem priznanje, ali pa narobe, odnosno vse hkrati. Načrti se valjajo po mizah. Kompromisni predlogi se kopirajo, vpraševalne pole potujejo od vlade do vlade. Pogajanja trajajo dalje, zaidejo v slepe ulice, se izmotajo in potem zopet zajadrajajo po kakšni stranski poti čisto nekam drugam, daleč proč od osnovnega cilja. A istočasno nobena od držav, ki se udeležujejo londonskega klepetanja, še ni ustavila pošiljke orožja in prostovoljcev obema taborama na španskih tleh. Pošiljke se nemoteno vale čez mejo, nadzorstva ni mogoče organizirati, ker ga niko ne spoštuje, in velesile dejansko le druga drugo nadzirajo. Boji trajajo dalje, Španci se kopljejo v krvi, škoda vsak dan raste, londonski diplomati pa besedičijo in se pripravljajo o postopkih, kako bi mogli priti do načelnih sporazumov. Razgovori tega tedna niso prinesli nobenega napredka, nobene jasnosti. Mislili smo, da bo španska vprašanja kmalu rešena tako, da se bo državljanska vojna zaključila. Toda nahajamo se šele v prvi predstavi pravih problemov, ki se jih niko ne upa načeti, čeprav vse velesile nanje mislijo.

Izletniki so se vrnili iz Pariza

Ljubljana, 31. julija.

Zjutraj ob petih so se čez Rakek vrnili v Ljubljano izletniki, ki so pod vodstvom SK Planine obiskali v Parizu veliko svetovno razstavo. Vse potovanje je trajalo 11 dni ter so bili izletniki očividno močno utrujeni. Kakor so nam povedali učenci potovanja, je bil ves program na splošno izveden v veliko zadovoljstvo izletnikov. Mnogi izmed izletnikov pa so se pritoževali nad postopanjem nekaterih ustanov v Parizu, ki niso vselej pokazale dovolj razumevanja za toliko množico izletnikov, ki je prišla tako daleč v Pariz; tudi so izletniki v Parizu z ogorčenjem ugotavljali, dan za dnem zelo čudne, nam močno nasprotno pojme o najbistvenejših človeških lastnostih.

Tudi o svetovni razstavi sami pripovedujejo izletniki, da ne nudi tistega, kar človek od nje pričakuje. Razstava sploh ni še dovršena, morda je komaj dobra polovica paviljonov odprtih. Poveod po razstavnih prostorih se še dela in gradi. Na vsak korak črečaš paviljon, kjer je na vratih nabit napis »Zaprt«. Delavci z nekim nezaupanjem, skoraj prezirljivo opazujejo številne tuje, ki se sprehajajo med nedodelanimi paviljoni. Obisk pa je seveda kljub temu velik. Zadnje nedelje je obiskalo razstavo 270.000 ljudi, število, ki pomenja vsaj štiri velike Ljubljane.

Zelo neugodno so se izletniki izrazili zlasti o našem paviljonu v Parizu. Niti ene ugodne oedbe o njem niso mogli slišati, pač pa so mnogi izletniki z vso odločnostjo zatrjevali, da pomenja naš paviljon v Parizu pravo sramoto za našo državo. Zato je paviljon izmed vseh tudi najbolj sam sebi prepuščen. Ekoci njegove skromne dvoranice se pomikajo le redki obiskovalci. Eden izmed udeležencev potovanja nam je celo izjavil, da bi bilo po-

trebno tistega, ki odgovarja za to našo pariško sramoto, postaviti pred sodišče za zaščito države. Vse sosede naše, čeprav mnogo manjše države, se v Parizu postavljajo z dostojnimi, zares bogatimi paviljoni, v katerih je razstavljeno vse, kar dotična država lepega in vrednega more pokazati, naš paviljon pa razkazuje zgolj nekaj malega slik iz starejših srbske zgodovine, dalje ekupacij narodnih noš, ki pa niso veren izraz resničnih naših narodnih noš, v glavnem pa je razstava posvečena našim umetnikom. Lep je v našem oddelku le poseben bosanski paviljon, ki predstavlja bogastvo našega lesa in vse izdelke njegove.

Izletniki so razen Pariza obiskali v Franciji tudi Lisieux in La Havre, dalje Versailles, v Švici pa Luzern ter znameniti Bürgenstock, znano razgledno točko nad štirikantonskim jezerom. Izletniki niso mogli prehvaliti odlične švicarske gostoljubnosti, zavidljive prijaznosti in iznajdljivosti, zlasti pa skrajno čistost in solidnost, ki jo očituje Švica na vsakem koraku. V Luzernu je hotelir, kjer so izletniki bili na kosilu, nad vhodom izobesil našo državno zastavo, tudi na Bürgenstocku je vihrala ponosno naša državna zastava, enako na ladji, s katero so se izletniki vozili po štirikantonskem jezeru. Kakšno pozornost Švicarji izkazujejo svojim gostom, je dokaz tudi to, da so na vrtu restavracije, kjer so bili izletniki na kosilu, takoj ob pričetku zaigrali godci našo državno himno, med kosilom pa so godci zelo dobro igrali najbolj priljubljene in znane naše domače narodne popevke.

Tudi v Milanu so se izletniki dobro počutili. Zlasti velikanska stolnica z neštetiimi vitkimi stolpi, ki vsak zase predstavlja najčistejšo umetnost, dalje ogromno pokopališče, ki ima celo vrsto najlepših, bogatih grobnih spomenikov, saj so izlet-

Turško nogometno moštvo, ki bo z jugoslovanskim moštvom igralo tekmi dne 1. in 2. avgusta, bo nočjo prispelo v Belgrad.

V Carigrad je prišla jugoslovanska šolska ladja »Jadranc«. Turško bojno brodoge je ladjo sprejelo z vsemi častmi, jugoslovanske mlade pomorščake so pa lepo pogostili.

Dvojni čezatlantski letalski polet se je končal z uspehom. Ameriško letalo »Ciper« je potrebovalo za polet 12 ur 44 minut, angleško »Cambria« pa 17 ur 48 minut.

Vse francoske železnice bodo preosnovali in jih morda že prihodnje leto poddržavili, tako se glasi sklep francoske vlade, storjen v zvezi s strašno železniško nesrečo v pariški okolici.

Poljski parlament je zaključil svoje zasedanje, potem ko je na tajni seji sprejel zelo važne sklepe glede manjšinske politike v Šleziji.

Poldrugi milijon dinarjev je ministrski svet poklonil belgradskemu društvu jugoslovanskih ženskih zdravnikov, ki je prišlo v denarne težave, da svoje dolge poravnava. Društvo je lastnik moderne bolnišnice na Dedinju, ki je pod pokroviteljstvom kraljice Marije.

Lloyd George Edenu:

„Sramota za angleški imperij!“
Srdita debata v angleškem parlamentu o Španiji in Kitajski

London, 31. julija. Angleški parlament je po burni debati o angleški zunanji politiki zaključil svoje letno zasedanje. Prihodnji sestanek bo šele 21. oktobra.

Na tej zadnji seji je vodil napad na zunanjo politiko vlade voditelj opozicije major Attlee, ki je izjavil, da se čudi, kako more angleška vlada ostati tako hladnokrvna, ko se na Daljnem vzhodu pripravljajo vojna v velikem obsegu. Brezbriznosti vlade v kitajsko-japonskem sporu, kjer gre za ogromne angleške denarne interese, poleg tega pa za usodo stotih milijonov ljudi, je popolnoma enaka brezbriznosti, ki jo je Anglija pokazala v italijansko-abesinski vojni. Ako se angleški imperij ne bo bolj odločno postavil v bran proti vsem motilem miru, potem je gotovo, da bodo nekega dne navtili tudi na angleški imperij in ga raztrgali. Za njega v sporu na Daljnem vzhodu ni nobene nejasnosti več. Japonska, ki svoje početje oblači v miroljubne besede, enostavno razkosava kitajsko državo. Velesile pa to početje brezbrizno opazujejo. Govornik poziva vlado, naj vendar bolj možato nastopi, kajti drugače bo svet prišel do prepričanja, da je angleški imperij postal slab in da se smejo v njega zaletavati vsi, samo če so zadosti strdni. Attlee govori tudi o Španiji in sicer se čudi, kako se more angleška vlada spozabiti tako daleč in se pogajati o priznanju generala Franca, ki je s pomočjo tujih velesil uspel, da zakoniti vladi izrga oblast nad polovico španskega ozemlja.

Govorniku delavske stranke je sledil stari Lloyd George, ki je na njemu lasten temperamenten način osebno napadel zun. ministra in njegovo »ohlupnost« v zunanji politiki, ki postaja sramota za ves angleški imperij. Eden je osebno odgovoren za propad avtoritete Zveze na-

nikom pokazali spomenik, ki je veljal nad 3 milijone lir, vse to je očaralo posameznika.

Včeraj dopoldne so si izletniki ogledali tudi Padovo, popoldne pa so prišli končno v Benetke, kjer so se na Lidu okopali v morju, zvečer ob pol enajstih pa so odpotovali proti domu.

Vesti 31. julija

Več sto ljudi je bilo aretiranih na Irskem v zvezi z nedavnimi atentati in požigi na severni meji ob priliki obiska angleškega kraljevskega para v Belfastu.

Skupen odgovor so poslale Angliji države Male zveze in Balkanske zveze na angleška vprašanja glede Španije. V Londonu to dejstvo podčrtava kot znamenje složne politike. Med petirimi državami imajo v svojih mejah 80 milijonov prebivalcev.

Oddelke francoske, nemške, švicarske in češkoslovske likovne umetnosti so odprli v paviljonu likovne umetnosti na svetovni razstavi v Parizu.

Večje število francoskih skavtov je bilo sprejetih v hitlerjevsko taborišče v Wiesbadenu.

Skupina angleških fašistov se nahaja na potovanju po Nemčiji, kjer jih navdušujejo za uvedbo fašističnega režima.

200 učiteljev iz inozemstva, večinoma nemških učiteljev iz krajev, kjer živi nemška narodna manjšina, je bilo sprejetih na daljše počitniško bivanje v Nemčiji. Zbrali so jih v izobraževalni soli v Tailfingenu.

Več komunističnih kurirjev je prišla varšavska policija, ko so iz Rusije potovali v razne evropske države. Vseh prijetih kurirjev je 11 in so vsi brez izjeme židje. Pobrli so jim važne listine in precej denarja.

210 frankov (500 din) na teden dobivajo od francoske vlade španski begunci kot redno podporo, medtem ko dobivajo francoski, dela nezmožni po 50 frankov (100 din). Proti tej krivici je protestiral francoski poslanec Montigny.

30.000 evreev je nastopilo pri sinočnji prireditvi glavnega festivala v ogromnem stadionu Hermana Göringa v Bratislavi.

Za kralja Egipta je bil z velikim slovesnostmi ustoličen kralj Faruk, ki je dosegel polnoletnost. Pravijo, da ga bodo prihodnje leto kronali z zlatim diademom, ki so ga našli v grobnici Faraona Tutankamona.

Sedem milijonov brezposelnih je hitlerjevska vlada v čtirih letih svojega obstoja spravila k delu. Tako navajajo zadnje nemške uradne statistike.

Bolezen »e bacile in bakterije bodo začeli širiti v Španiji. Potrebne zaloge so dobili iz sovjetske Rusije. V prvi vrsti gre za tifus in za spalno bolezen. Tako poroča francoski list »Journal«.

Z orožniki in četami mobilne garde stražijo po nekaterih krajih Francije, kjer je zaradi v polnem teku, njive in nasade. To pa zaradi stavke poljskih delavcev, ki bi jo rada posplošila revolucionarna strokova zveza.

V Rim namerava potovati angleški zun. minister Eden v zvezi z najnovejšim razvojem prijateljskih odnosov med Anglijo in Italijo.

Roosevelt je izdal nov načrt za bodočo štiriletko svojege vladanja. Imenuje ga načrt petih točk. Obsega 1. plače; 2. sodstvo; 3. cenena stanovanja; 4. pravične davščine; 5. organizacije sladkorne industrije.

Japonski princ Čičibu s svojo ženo pride 4. avgusta v Bruselj. Sedaj se nahaja na Nizozemskem. Potem pojde v skandinavske države. Menijo, da se princ Čičibu nahaja na važnem političnem potovanju.

rodov. On je osebno odgovoren za propad abesinske neodvisnosti. On nosi osebno odgovornost za razkosano stanje Španije, kakor tudi za ponizujočo obnašanje angleškega imperija v dobi, ko ves svet zre nanj v pričakovanju, da bo od tamkaj prišla odredišna beseda, ki bo zaustavila vojne apetite in svetu ohranila mir. Eden se sklicuje na sodelovanje Francije. Kakšno pa je to sodelovanje. Ako bi rajni Clemenseau še živel, bi nikdar ne dovolil, da bi Italija in Nemčija mirno zasedali španske otoke po Sredozemskem morju in smelo ogrozili svobodne pomorske prometne ceste angleškega imperija, odnosno zveze med Francijo in njenimi afriškimi kolonijami. On vidi znake, da se zadnje čase Francija prebujajo iz svojega spanja. Toda podobnih znakov na žalost pri Edenu ne vidi. Govornik roti zun. ministra, naj odstopi, ako ni v stanu varovati interese angleškega imperija, ki so mu bili na žalost poverjeni in naj nikar ne sramoti angleškega ugleda s politiko, ki bi bila sramotna tudi za najmanjšo državo na svetu. Na koncu poziva Edena, da naj na vsak način vpraša angleški parlament za mnenje, predno se bo tako daleč spozabil, da bo voditelju španskih upornikov priznal pravice neodvisnega vladarja.

Zun. minister Eden se je v svojem odgovoru na oba govornika silno spretno izvija, tako da sta mu oba pleskala in se je dvoranca večkrat na ves glas smejala. Glede spora na Daljnem vzhodu je Eden dobesedno rekel sledeče: »Vlada Njegovega Velikanstva vztraja pri prepričanju, da se mora mir na Daljnem vzhodu ohraniti. Kajti vsi bomo imeli večje koristi, ako bomo složno odstanjevali nasprotja in ustvarjali nove možnosti za mirno sodelovanje. V silo vlada Njegovega Velikanstva za enkrat še ne verjame, da bi ta cilj dosegla. V ostalem pa je v neprekinjenih stikih s Francijo, Ameriko in sovjetsko Rusijo.« Glede Španije je Eden dejal, da je Anglija postala članica mednarodnega odbora, ki hoče španski spor rešiti in se je zaradi tega tudi podvrkla disciplini v odboru samem. Razume pa se, da vlada ne bo dopustila nobene rešitve, ki bi bila protivna interesom angleškega imperija.

Prihovski napadalci obsojeni

Dugina 3 leta robije, Reja 5 mesecev zapora, Paravan 4 mesece. Vsi trije brez pogojno. 6 obtožencev oproščenih, ostali na 3 in pol do 5 mesecev pogojno

Celje, 31. julija.

Ker včerajšnje druge izdaje »Slovenskega doma« zaradi neugodnih prometnih zvez niso mogli dobiti vsi naši naročniki, objavljamo sodbo nad prihovskimi napadalci in njeno utemeljitev ponovno.

Kmalu že ni bilo za kakšno sodno razpravo toliko zanimanja, kakor za ono, ki je bila včeraj zaključena v Celju in ki je imela opravka z znanimi napadalci ljubljanskih akademikov pri Prihovi, kjer je padla nedolžna žrtev akademik Dolinar. Še bolj pa je vsa slovenska javnost pričakovala, kako se bo ta razprava končala in kakšna bo sodba. To sodbo je celjsko sodišče razglasilo včeraj ob pol dvanajstih dopoldne.

Polijski stražniki so pred razglasitvijo sodbe nad prihovskimi napadalci imeli v stari celjski grofiji dovolj posla, da so zadržali velike množice ljudi, ki so se na vsak način skušali prerinuti čim bližje do mesta, kjer je bila sodba razglašena. Res je bilo treba prave protekcije, če je kdo hotel dobiti vstopnico za dostop v dvorano.

Ob 11.30 so ječarji pripeljali 19 obtožencev v dvorano. Z različnimi občutki so posedli po klopih. Nekateri so bili nekam zaskrbljeni, drugi pa so ustvarjali videz, da so prepričani o svoji nedolžnosti. Že po teh obrazih bi se dalo sklepati, kdo pričakuje hujšo kazno. Kmalu se je odprla dvorana tudi za občinstvo, ki je zasedlo za določene klopi, prišli pa so dvorano tudi že odvetniki, v kolikor niso bili zadržani.

Grobna tišina je zavladala, ko je sodni dvor ob 11.45 stopil v dvorano. Predsednik dr. Vidovič pa je takoj s svečanim glasom razglasil sodbo z besedami:

»Poslušajte sodbo! V imenu Nj. Vel. kralja!

Po dognani glavni razpravi je sodišče takole razsodilo:

Oproščeni

Od obtožbe, da so se 8. junija v Prihovi v dogovorjenem in sporazumnem naklepu zbrali v mnogo to ter kot udeleženci mnogote skupni močni posamezno storili nasilje drugim osebam in poškodovali potniški avtobus, last Goricičana iz Trziča, v katerem se je po državni cesti iz Maribora proti Celju vozilo poleg 2 soferjev nad 30 ljubljanskih akademikov, katere so napadli s tem, da so oboroženi z dolgimi kuhinjskimi noži, gorjačami, palicami, samokresi in nabranim kamenjem iz zasede obcestnega gozda naskočili z metanjem kamenja in s streljanjem ta avtobus, razbili vse šipe in povzročili do 12.000 din škoda, s čimer so istočasno spravili na krajih označenih v §-u 204 k. z. v nevarnost življenje ali zdravje več oseb (tenor sodbe jih imenoma navaja) ter jih pretepli, v katerem napadu je Dugina Viktor z nožem v hrbet Dolinarja Rudolfa telesno tako poškodoval, da mu je prebodeno ključa in je poškodovanec za dobljeno poškodbo umrl in da je bil Branko Planinc na obrazu z nožem lahko poškodovan, se oprostje v smislu §-a 280 k. p. naslednji obtoženci: Goršek Milan, Beigott Ivan, Korosec Mirko, Krajnc Mirko in Neuwirth Feliks (itako imenovana šentlenartska skupina) ter Milan Orožen zaradi pomanjkanja dokazov.

II.

V smislu §-a 276 k. p. se zavrne obtožba, da so istočasno po §-u 205/II k. z. ostali obtoženci spravili na krajih označenih v §-u 204 k. z. v nevarnost življenje in zdravje več oseb (imena navedena) in da bi bili navali na Dolinarja Rudolfa ter povzročili z napadom njegovo smrt.

III.

Dugina Viktor je kriv, da je navali na Rudolfa Dolinarja ter ga z nevarnim orodjem v hrbet tako poškodoval, da je za dobljeno poškodbo umrl. Vsi ostali obtoženci pa se v smislu § 280 k. p. (pomanjkanje dokazov) oprostje od obtožbe, da bi bili zakrivil zločin uboja po §-u 178/II k. z.

IV.

Reja in tovariši, razen šentlenartske skupine, so krivi, da so se 8. junija udeležili tepeža pri Prihovi in pri tem akademik Viktorja lahko telesno poškodovali. Od obtožbe zaradi tepeža pa se oproščata Reja Slavko in Silič Ivan.

Obsojeni

Reja Slavko zaradi prestopka nasilja po §-u 154/1, zločina po §-u 201 k. z. na 5 mesecev strogega zapora.

Dugina Viktor zaradi prestopka nasilja, zločina po 201 k. z. in samo on še zaradi zločina uboja na 3 leta robije, kakor tudi v izogubo častnih državljanov pravic za 3 leta.

Zaradi prestopka nasilja 154/1, zločina po 201 in prestopka tepeža po §-u 184 k. z. vsak na 4 mesece strogega zapora, in sicer: Brajkovič Slavko, Buac Josip, Klajnsček Franc, Kodrič Franc, Mlinar Ivan, Paravan Anton, Primec Filip, Primec Mirko, Ranar Mirko, Štancar Drago in Urbančič Ludvik. Silič Ivan na 3 in pol meseca, Markež Vinko pa na 5 mesecev strogega zapora.

Po §§ 310 in 314 k. p. so vsi obtoženci obsojeni v nerazdelno plačilo stroškov kazenskega postopanja, ki se izreko za izterljive, kakor posamezno v plačilo stroškov izvršitve kazni. Po §-u 314 k. p. se obsojajo v plačilo povprečnine, ki se določa sicer na 3000 din, pa se od povprečnine oproščajo.

V smislu §-a 297 k. p. se vsi odškodninski zahtevki zasebnih udeležencev vračajo na civilno-pravno pot.

Pogojno obsojeni

Obtožencem je sodišče drugače v kazni vstelo tudi preiskovalni in zavarovalni pripor, ki je pri posameznih od 8. resp. 18. junija in 1. julija. V smislu določil §-a 65 k. p. se je nekaterim obtožencem kazni odložila za dobo 2 let, le pri Markežu Vinku za 3 leta, ker doslej še niso bili kaznovani.

Nepogojno so bili trije obsojeni, in sicer Reja Slavko, Dugina Viktor in Paravan Anton. Ti bodo morali določeno jim kazni prestat. Reja se v kazni vračuna preiskovalni zapor od 9. junija naprej, Dugina Viktorju od 18. junija in Paravanu Antonu od 18. junija.

Utemeljitev sodbe

Senatni predsednik je nato prešel k utemeljitvi sodbe. Poudarjal je na splošno naslednja dejstva in okolnosti:

Sodišče je imelo najprej rešiti vprašanje, kdaj in kje je bilo zasnovano in dogovorjeno dejanje,

V tem pogledu je prišlo sodišče do prepričanja da so obtoženci vedeli in mogli vedeti, da se namerava pripraviti tak napad in da se je v vozu o tem govorilo. Iz dejstva in okolnosti sicer izhaja, da ni dokazano, da bi od svojega odhoda iz Maribora točno vedeli, v katero smer so odšli ljubljanski akademiki. Odšli so prvotno kot izvidniška in zaščitna straža spremstva predsednika JNS g. Petra Zivkoviča. Neposredni napad na avtobus ljubljanskih akademikov je bil storjen še le takrat, ko so bili pred Prelogami ustavljeni od nepoznanega osebnega avtomobila z naročilom, da napadejo ta avtobus. Takoj so se odločili. Obtožence Milan Orožen ni vedel za to odločitev. Milan Orožen sploh ni prišel z drugimi obtoženci v stiko. Tudi če se verjame agentoma Rojniku in Gabru, se še ne da sklepati, da bi bil Orožen zasnovatelj tega napada, za katerega je lahko izvedel še le pozneje. Sodišče torej smatra, da so se obtoženci neposredno pred Prelogami zbrali v mnogo, da napadejo avtobus. Poleg tega je po zaslišanju in izpovedah prič glede Reja dokazano, da je on vodil celo akcijo, glede Dugina Viktorja in ostalih pa je dokazano, da so pri napadu sodelovali. Nekateri obtoženci so to tudi sami priznali.

Sodišče dalje smatra, da njih kazniva dejanja ne tvorijo zločina nasilja po §-u 154-II k. z., marveč le prestopke po 154-I k. z., ker so bili vsi dogovorjeni v tem, da se s sredstvi, ki so bila že v naprej določena, tako s kamenjem, palicami, gorjačami itd. udeležujejo pri napadu. Ni odločilno, kateri izmed obtožencev je prišel do tega, da je zagnal kamen in da so oboroženi z gorjačami navali v gozdu na avtobus ljubljanskih akademikov.

Izvršenih dejanj ni subsumirati pod § 205 k. z. zločin zoper varnost javnega prometa, življenja ljudi in imovine, marveč je njih dejanja smatrati za splošno ogrožanje varnosti v smislu §-a 20 L k. z.

Glede nadaljnjih dogodkov v Prihovi smatra sodišče, da se je napad na avtobus ljubljanskih akademikov izvršil v dveh fazah. Prvi fazi napada sledi druga faza ni več v tesni zvezi, treba je dejanja, izvršena v drugi fazi, tekanje za avtobusom in spopad z ljubljanskimi akademiki, smatrati kot samostojno dejanje. V drugi fazi se je izvršil pretep in izvršeno je bilo tudi dejanje težke telesne poškodbe s smrtnim izidom. Ivan Dugina je dejanje težke telesne poškodbe izvršil sam, kar je tudi priznal. Ni dvoma, da je prav

Velike poneverbe v socialističnem taboru

Tajnik Zveze gradbenih delavcev kasira za svo žep...

V socialističnem taboru v Mariboru se dogajajo včasih zanimivosti, ki so prav značilne. Enkrat ta, potem zopet druga afera, potem zopet kakšna poneverba, katero pa znajo gospodje hitro kriti. Le redkokdaj pa dopustijo, da bi prišle vse te neprijetne zadeve v javnost. To se je zgodilo sedaj, ko se je zvedelo za poneverbe, ki jih je zagrešil tajnik mariborske organizacije »Saveza gradjevinskih radnikov«. Ta tajnik je bil Vinko Šerf, ki se je odlikoval po svojih organizatorskih sposobnostih. Šerf je pridobil precej gradbenih delavcev za socialistični tabor ter jih je znal tudi držati v tem okviru. Zlasti mu je šla agitacija od rok lansko leto po uspehi stavki stavbincev. Šerf je poleg tajijskih vršil še blagajniške posle, to se pravi, da je pobiral od delavcev denenske njihove prispevke, katere jim je potrjeval s prilepljenjem posebnih markic v njihove članske izkaznice, zbrani denar pa bi bil moral pošiljati centrali v Ljubljano. V resnici ga pa ni pošiljal, temveč si ga je obdržal zase ter ga je raje sam porabil. Delavci so plačevali v primeri s svojim skromnim zaslužkom velike prispevke. Vajenec plačuje na teden 2 din, pomožni delavec 3 din, kvalificiran delavec pa 5 din. Šerfu se je dobro godilo spriču takih dohodkov ter si je začel v Dobrovi pri Tezmem graditi lastno hišico. Ker pa bi bili tudi gospodje v Ljubljani radi imeli denar mariborskih stavbincev, so Šerfa terjali, naj zbrani znesek čimprej pošlje. Res je prispel iz Maribora obruben ter čekovni kupon, ki je pričal, da je dal Šerf 6327 din s poštnim čekom na pošto ter ga je postal ljubljanski centrali. Kupon je prispel, denarja pa za zlodja ni bilo od nikoder. Gospodje v Ljubljani so se čudili, pa so še enkrat pregledali kupon. Sedaj so ugotovili, da jih je Šerf potegnil. Izrezal je iz stavrega denarnega čeka pošto štampiljko v obliki kroga, katerega je prilepil na kupon novega čeka, tako da je izgledalo, da je bil žigosan na pošti. Na podlagi tega odkritja so poslali iz Ljubljane v Maribor revizorje, ki so ugotovili, da je Šerf poneveril okrog 12.000 din. Šerfa so prijavi orož-

Jugoslovanska tenčica Ljotičevega Zbora

Zagreb, 31. julija. m. Tukajšnji »Obzore« polemizira z vodjo političnega pokreta Zbor — D. Ljotičem — zaradi nekega članka v »Otdžbini«. Med drugim pravi »Obzore« za Ljotiča, da resnično Ljotič svojega pokreta ni nazval veliko-srbskega, pač pa jugoslovanskega. Zunanja stran pa, da ne more nikogar prevarati, to pa tembolj, ker je jugoslovanska tenčica pokreta Zbor preveč prozorna, kakor se je pokazalo zadnje dni, ko so se skozi njo čisto jasno videli ne samo obrisi, temveč stvarna vsebina Ljotičevih političnih ciljev, ki so tako po svojem duhu kakor tudi po vsebini velestrbski.

Obiščite VI. mariborski teden!

Od 31. julija do 8. avgusta 1937. (50% popusta na železnica in parobrodih od 29. jul. do 10. avg.) Velika gospodarska in kulturna revija! Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva fitopatološka razstava — Pokušnja vin — Zgodovina — Umjetnost — Grafična razstava — Tudi promet — Akvartistična razstava — Kuncerejska, golobarska razstava — Razstava malih živali — Modna revija — Mednarodni plesni turnir — »Sen kresne noči« na prostem — Koncerti — Kongresi — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču. — Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji, zeleno romantično Pohorje, vinorodno Slovenske gorice, gostoljubni, lepi Maribor — vas vabijo!

on zabodel akademika Ivana Dolinarja. Glede vzročne zveze smatra sodišče prvič, da je bil s težko telesno poškodbo zadet važen telesni organ in drugič, da je vsekakor podana vzročna zveza med dejanjem in smrtjo. Tudi če se uvažuje mnenje izvedencev glede statusa thimico-lymphatica pa alkohol nikakor ni mogel povzročiti smrti, ker je bil alkohol zavžit že mnogo poprej. Dalje je Rudolf Dolinar mirno stal pred avtobusom. Mogoče je nanj učinkoval tudi nenaden napad in razburjenje, ki ga je pri njem povzročil Dugina. Obtoženi Dugina je za posledice svojega dejanja odgovoren v smislu §-a 178-II k. z.

Druga faza se dalje očituje v tem da so se obtoženci in akademiki spoprijeli, da je nastal tepež, v katerem je bil poškodovan akademik Planinc. Glede njegove poškodbe pa ni ugotovljeno, kateri izmed obtožencev jo je izvršil. Zato so vsi ostali obtoženci, razen Reja in Siliča, odgovorni za to poškodbo.

Šentlenartska skupina

Krivda in prostorek sta utemeljena. Sodišče se ni moglo prepričati, da je bil Slavko Reja kolovodja, da je bil Silič zraven in da so se drugi udeležili tudi napada na Dolinarja. Glede drugih obtožencev šentlenartske skupine je prišlo sodišče po dokaznem gradivu do prepričanja, da se je sicer ta skupina srečala z Mariborčani v gozdu, se jim pridružila, da so pristopili k njim in da so se posamič oborožili s kamenjem in palicami, sodišče je tudi prepričano, da so takrat pri svojem prihodu vsekakor tvorili mnogo, ki bi bila kazniva. Z ozirom na dokazno gradivo pa je sodišče prišlo do prepričanja, da so se pozneje odcepili in da niso več vztrajali pri svojem naklepu in da mariborska skupina ni mogla več računati na nje. Goršek in tovariši so se odstranili in niso več dajali ostalim moralne opore. Glede dejanj, ki bi morala priti v poštev po § 54 in glede 205 in 178 za to skupino, pa je državni tožilec od tožbe odstopil, kar je bilo pametno.

Sodba nato kratko navaja razloge za posamezne obtožence. Sodba dalje navaja kratke razloge za odmero kazni pri posameznih obtožencih. Sodišče je pravilno ocenilo vse olajševalne in obremenilne okolnosti. Obtežljivo je bilo pri Reji, da je bil vodja akcije. Pri Viktorju Duginu surovost napada na mirnega, pri avtobusu stoječega Dolinarja, ki mu ni hotel nič zalega storiti.

Po končani utemeljitvi je predsednik podal predpisani pravni pouk in nato vprašal: »Ali se podajate kake izjave?«

Državni tožilec: »Si pridržim.« Branilci: »Tudi mi si pridržujemo.« Predsednik: »Dobro! Sodišče je iz raznih razlogov dovolilo Slavku Reji odlog kazni za 3 mesece. Reja je sicer kazni sprejel. Prav tako je sprejel kazni Paravan Anton.

Ker so bile izrečene pogojne sodbe, so bili že danes iz zaporov okrožnega sodišča izpuščeni vsi obsojenci, tudi Reja. V zaporih sta ostala le Dugina Viktor in Paravan Anton. Čitanje sodbe je trajalo nad 1 uro.

Mariborski teden

Polovična vozovina za VI. mariborski teden podaljšana. Vse obiskovalce VI. mariborskega tedna opozarjamo, da je generalna direkcija drž. žel. podaljšala veljavnost 50% popusta na državnih železnicah, in sicer za prihod v Maribor velja popust od 26. julija do 8. avgusta, za odhod pa od 31. julija do 13. avgusta. Na to spremembo opozarjamo vse obiskovalce Mariborskega tedna.

Modna revija mariborskih obrtnikov, ki jo vsi obiskovalci Mariborskega tedna že nestrpno pričakujejo, bo otvorjena na dan otvoritve MT, to je v soboto, dne 31. julija ob 17. uri. Dnevno bosta dve predstavi, in sicer ob 17 in 20.30 za običajno vstopnino 5 din za osebo. Ker je zanimanje za modno revijo tako veliko, bo predstava tudi to nedeljo dopoldne ob 10.30.

Koncert mariborskih malih harmonikarjev. — Kakor smo že poročali, bodo na Mariborskem tednu sodelovali tudi odlični mali mariborski harmonikarji pod vodstvom g. Vilka Sušteršiča. Njihov koncert z zelo obširnimi in peštrimi sporedom bo v nedeljo, dne 1. avgusta ob 16 na veseličnem prostoru Mariborskega tedna. Nastopilo bo 35 harmonikarjev v peštrih narodnih nošah. Na sporedu so poleg narodnih pesmi tudi narodni plesi.

Premiera »Sna kresne noči« v mestnem parku bo drevi ob 20. Prodaja vstopnic bo v mestnem parku eno uro pred predstavo. Dohod k predstavi je samo od kavarne Astorija po Vrazovi ulici in nikjer drugje, na kar opozarjamo vse obiskovalce gledaliških predstav. V nedeljo dopoldne bo prodaja kart za večerno reprizo od 10. do 12. ure dopoldne v mestnem parku pred spomenikom Osvojenju. Vstopnice od 45 do 15 din za sedeže, stojišča 6 din. Ker je tribuna visoka, bo videl predvajanje vsak gledalec. Cene bodo ostale ves čas predstav nespremenjene, zato naj si obiskovalci ogledajo predstavo že v začetku.

Danes in jutri v nedeljo igra

vojaška godba v kavarni Metropol

od 8 do 12 ure

Ministri odhajajo na počitnice

Belgrad, 31. julija. m. Na otvoritev Mariborskega tedna je sinoči odpoval iz Belgrada minister brez listnice dr. Miha Krek.

Včeraj je odpoval iz prestolnice več ministrov, med drugimi gradbeni minister dr. Marko Kožulj v Lipik zaradi zdravljenja, od tod pa se bo podal v Slovenijo, in sicer v Radence.

Sinoči se je odpeljal iz Belgrada v Slovenijo tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinovič. Na železniško postajo ga je spremljalo več ministrov, poslancev in senatorjev JRZ.

Nova ladijedelnica na Grikem

Atene, 31. julija. m. Grška vlada je sklenila zgraditi veliko ladijedelnico za vojne ladje. Sklep o graditvi teh ladijedelnice je samo naslednja točka programa, ki ga je postavila sedanja grška vlada takoj, ko je nastopila. Grška vlada hoče namreč na vsak način modernizirati svojo mornarico.

Slovenska časnikarska razstava

Nad 800 časopisov

Danes je razvijane bralce, gledalce in poslušalce že res težko presenetiti s kakšno novico, zaradi tega ker se kar naprej tu in tam kaj novega pripeti. Vsek si misli, bo že spet časnikarska raca, posebno še, ko se javnost ve, da takole poleti prihaja ponavadi tudi za časnikarje doba kislh kumar. Pa vendar ni vse tako res. Vse novice gotovo ne zaslužijo enake pozornosti, saj so nekatere tako rekoč kar nekam podobne tistim, nad katerimi je ravno včeraj ljudstvo izkazalo svoje začudenje, druge pa so res naravnost edinstvene. Če katera spada v drugo vrsto, bo gotovo ta, da bodo letos slovenski časnikarji privedli svojo prvo razstavo v okviru jesenskega velesejma. S to razstavo bodo novinarji na dostojen in vreden način obhajali 140-letnico, odkar je izšel na Slovenskem prvi časnik, obenem pa bodo proslavili tudi 30-letnico svoje časnikarske organizacije.

Kakor hitro smo spomnili, da bo ta razstava združena z jesenskim ljubljanskim velesejemom, se že bojimo, da bo kdo ravno zaradi tega imel svoje pomisleke, posebno pa tisti, ki si na velesejmu prav za prav še nikdar niso ničesar natančno ogledali ali se podrobno zanimali za to ali ono stvar, pač pa je bil njihov obisk na velesejmu le bežen »nimohod« skozi paviljone, zvečer pa prijetna in zanje bolj temeljita zabava na veseličnem prostoru. Mi smo še vedno prepričani, da so obiskovalci ljubljanskega velesejma lahko, če se jim le ni preveč mudilo, vsako leto našli novih zanimivih stvari, ob katerih je vsak ne samo lahko napasel svojo radovednost, pač pa je imel tudi drugačno korist.

Kos slovenske zgodovine

Če že res bijemo tako silovit boj za novosti, potem je misel, ki je rodila letošnjo časnikarsko razstavo, gotovo prinesla zmagod nad vsem, kar je morda postalo časoma enolično in nezanimivo. Na kaj naj bo Slovenec bolj ponosen, kakor na svojo zgodovino, ki jo je pisal s pridno, morda tudi z nerodno roko, vendar pa z zavestjo, da je Slovenec in da Slovenec hoče ostati. Nemogoče pa je njegov kulturni razvoj ločiti od vsega tega, kar je Slovenec prinesel časopis, v katerem je verna podoba slovenskega človeka 140 let nazaj, ko so bile »na svitlo dane« Vodnikove »Lublanske novice«. Časnikarska razstava bo pokazala vso to razvojno dobo slovenskega časopisa od prvih početkov do danes. Njen namen je, prikazati vse gradivo, razdeljeno po glavnih panogah časnikarstva v zgodovinskem pregledu do današnjih dni, obenem pa bo razstava tudi prikazala podrobno druge stroke, na katere je časnikarstvo nujno navezavano, če hoče doseči uspeh, kakršnega narekuje posebno današnji čas. Vsak, ki bo obiskal to edinstveno razstavo od 1. do 12. septembra na letošnjem velesejmu, bo imel obenem tudi edinstveno priliko, da se v kratkih, bežnih trenutkih seznanji z vsem razvojem slovenskega časnikarstva pred izumom tiska do stanja, do katerega je novinarstvo povzpela najmodernejša tehnika. Vsak bo lahko s ponosom odhajal, ko bo videl, da ta naš mali slovenski narod gleda tiska prav nič ni zaostal za velikimi narodi.

Zaradi ogromnega gradiva, ki se je na časnikarskem polju nakopičilo v dolgi dobi 140 let, je razstava zasnovana v večjem obsegu in bo razmeščena v petih velikih paviljonih. V enem izmed njih bo Katoliško tiskovno društvo še posebej priredilo svojo razstavo.

uredništvo s tiskarno

ki bo tiskala »Ljubljanske novice 1937«. Občinstvo bo spoznalo, kako list nastane, se tiska in razpečava. »Ljubljanske novice 1937« bodo izhajale dnevno ves čas razstave in bodo prinašale najnovejša vesti in splošno zanimivo aktualno čtivo. V tem oddelku bodo nadalje obdelani vsi resori uredništva, posebej tudi oglašni oddelek.

V paviljonu »M« bodo

novice v podobi

Tu bo prikazana zgodovina grafike in reprodukcije od najstarejših časov do danes. Lesorezi, bakrorezi, Brencljeve karikature in vse, kar je grafika dala novinarstvu na Slovenskem do današnjih dni, bo našlo tu svoje mesto. — Drugi del je posevečen fotokemičnemu postopku in reprodukcijijski tehniki. Gledalci bodo spoznali, kako nastane kliše in slika v listu. Umetniki in strokovnjaki jim bodo to nazorno prikazali. Razstavljeni bodo predhodni sedanjih ilustriranih listov, slike požarov, nesreč in drugih senzacij, tu pa bo nameščena tudi največja ljudska slikanica na svetu; vzorno urejena skupina končnic s slovenskih panjev.

Film in radio

V paviljonu »K« bodo ves dan tekli filmi, ki bodo prikazovali delo v uredništvih in tiskarnah, kratka: nastajanje časnika in časopisa. Poleg izvirnega slovenskega filma bodo tekli splošno zanimivi reportažni filmi in filmski žurnali. Tudi Radio Ljubljana bo imel tu svoj prostor in svoj studio, da bo oddajal poročila. V paviljonu »K« se bodo nadalje »izdajale« ustne novice kakor tudi pete novice z opevanjem slovenskih moritat. — Razstava bo imela znanstveno podlago, svojo po moč nudijo ugledni znanstveniki.

Kulturni koledar

Jesenko Janez

Dne 31. julija 1908 je umrl v Trstu geograf in zgodovinar Janez Jesenko. Rodil se je 7. okt. 1838 v Poljanah na Gorenjskem. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, univerzo na Dunaju. Bil je profesor v Gorici in Trstu. Izdal je več slovenskih učnih knjig iz področja zgodovine in geografije (Zemljepisna zacetnica, Občna zgodovina, Občni zemljepis itd.). Za Slovensko Matico je napisal Prirodosnanski zemljepis, ki je bil namenjen predvsem osmošolcem. Kot prevajalec se je uveljavil s prevodom znanega Goldsmithovega romana Zupnik Wapfieldski. Prevajal pa je tudi iz francosčine. Svoje premoženje je zapustil za ustanovitev dijaških štipendij in v lokalne slovenske dobrodelne namene.

Srbski književnik Stanojević - umrl

Dunaj, 31. julija, m. Na Dunaju je umrl v sanatoriju »Löwe« belgradski vseučiliški profesor dr. Stanojević. Pokojni Stanojević je med srbskimi znanstveniki zavzemal zelo vidno mesto zaradi svojih zgodovinskih del. Rojen je bil 12. avgusta 1874 v Novem Sadu kot sin zdravnika dr. Laze Stanojevića. Po končanem gimnazijskih študijah se je posvetil študiju zgodovine na dunajski univerzi, kjer sta bila njegova prof. tudi dr. Jireček in Vatroslav Jagić. Za profesorja predhodnice sedanje belgradske univerze »Velike škole« je bil imenovan leta 1900. Ko se je Velika škola spremenila v univerzo, je leta 1905 postal izredni profesor, leta 1919 pa redni. Najznamenitejša njegova dela so: Bizanc in Srbi, Borba za samostojnost katoliške cerkve v Nemanjini državi, Studije iz srbske diplomatike, Iz naše preteklosti, Zgodovina srbskega naroda, Narodna enciklopedija in Srbski narod v 19. stol. Posmrtno ostanke pokojnega prof. Stanojevića bodo prepeljali v Belgrad in jih tam pokopali.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 31. julija: Ignacij, Nedelja, 1. avgusta: Peter.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkočy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Kino Matica: Ti si moja sreča!

TEL. 21-24 MATICA
Najlepši pevski film!
Benjamin Gigli pole poleg pesmi arje iz Tosce, Manon, Norme
TI SI MOJA SREČA
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 ur
Predstave jutri ob 17., 19. in 21. uri

Tekmovalce za državno prvenstvo na harmoniki, ki bo 12. septembra t. l. na ljubljanskem velešolju, opozarjamo na posebna določila za tekmovalce na kromatični harmoniki. Medtem ko je izbira glasbenih komadov na diatonični harmoniki svobodna, sta predpisani za tekmovalce za državno prvenstvo na kromatični harmoniki sledeči skladbi: Flotow: Marta-overtura in Dvořak: Slovanski ples št. 8. Prijavni rok do 1. septembra na urad Ljubljanskega velešolja, Ljubljana.

Večja skupina motociklistov in avtomobilistov iz Udin pride v nedeljo v Ljubljano. To so člani tamkajšnje avtomobilistične in motociklistične kluba. Potovanje je organizirala pisarna Apiani iz Gorice, ki namerava prirediti letos še več potovanj v Slovenijo in bodo ob tej priliki številni Slovenci (okoli 2.000) obiskali tudi našo božjo pot na Brezjah.

Prosvetni tabor v Cerknici

Prosvetni tabor bo v nedeljo, 1. avgusta v Cerknici, ki se že sedaj z vso vnemo pripravljajo na ta svečani dan. Lahko brez skrbi trdimo, da je uspeh tega tabora povsem zagotovljen.

Danes samo kličemo vsem tistim, ki mislijo, da Notranjska spi, predvsem, da spi katoliška Notranjska, naj pridejo na dan tabora v Cerknico, da se na lastne oči prepričajo, da je le še »nekoliko« kmetov, delavcev, obrtnikov, pa tudi naših izobražencev, ki so si nekoč in ki si sedaj upajo vsem in vsakomur pokazati tudi javno, da so katoličani, da ljubijo katoliško prosveto! Še več! Često pravimo, da ima oni bodočnost, za kome je mladina! Tudi v tem oziru bomo imeli na dan tabora priliko prepričati se, čigava je bodočnost!

Program tabora bo:
Na predvečer, v soboto: Kresovi po okolici Cerknice.

V nedeljo, 1. avgusta: Manifestacijski sprevod po Cerknici. Po sprevodu bo na glavnem trgu sv. maša na prostem, ki jo bo daroval g. vseučiliški prof. dr. Fr. Lukman in imel tudi sam primeren cerkven govor. Pri maši bo ljudski petje.

Po sv. maši bo tabor na istem mestu. Govorili bodo g. minister dr. Miha Krek, Mirko Javornik in Rudolf Smersu.

Popoldne bodo ob dveh litaniji. Po teh bo telovadni nastop članov, članice, obojega naraščajoča ter na koncu orodna telovadba.

Po telovadnem nastopu bo prosta zabava. Končno dajemo še nekaj podatkov:

Za prehrano je v lastni režiji poskrbljeno. Obed bo pripravljen za vsakogar, ki se bo priglasi. Cene za obed in na veselilnem prostoru bodo nizke!

Sosedne odseke vabimo, da se udeležijo tabora z zastavami! Cerkničane prosimo, da ta dan okrasijo z zastavami! Vse pa prosimo, da se bodo res pokorili navodilom posebnih rediteljev, da bo povesod red.

Pri prireditvi sodeluje godba cerkniškega Gasilskega društva in godba Prosvetnega društva iz Dol. Logatca. Prav tako bodo svečanost povzdignili še združeni pevski zbori, ki bodo zapeli nekaj pesmi.

20 kw radio-postaja v Belgradu

Belgrad, 31. julija, m. V ponedeljek, 2. avg. bo pričela oddajati svoj program nova belgradska 20 kw radio-postaja. Ob tej priliki bo imel pozdravni govor poštni minister dr. Branko Kaludžerić. — Ojačenje dosedanje belgradske radio-postaje na 20 kw je samo začasno, ker je po pogodbi, ki jo misli skleniti pošto ministrstvo z radio-družbo, predvidena v Belgradu radio-postaja s 100 kw.

Med Švico in Francijo

5 potovanja Slovencev na svetovno razstavo

Luzern, 28. julija.

Že tja grede, ko smo se v Švici ustavili, za en dan v Zürichu, smo imeli lepo priliko, ugotovljati v Švici na vsakem koraku izrazito čistost, lepoto in snago švicarske pokrajine, cest, ulic, poslopj, dvorišč, javnih uradov. Mogli smo ugotoviti tudi čudovit smisel švicarskih ljudi za red in snago. Videl sem v Zürichu sredi najlepše promenade v osrčju mesta eleganten avtomobil, ki se je hipoma potegnil iz množice drvečih avtomobilov ter obstal ob hodniku. V avtomobilu sta sedela gospod in dama. Gospod je iz avtomobila izstopil, se potrudil nekaj korakov do bližnjega koša za smeti, vrgel v koš šop zmečkanih papirjev ter olupke od sadja, se vrnil nato v avtomobil ter zopet odpeljal po cesti dalje. Kdaj ste kaj podobnega videli kjerkoli v naših krajih? Po tolikem smislu prebivalstva za čistočo pač ni čudno, če v Zürichu na cesti zlepa ne najdet nobene smeti, niti najmanjšega kosčka papirja, nobenega prahu. Zanimivo je tudi, da avtomobili v Zürichu ne smejo hupati, marveč morajo prosto čakati, da pešci nemoteno prekorajo cesto. Seveda pa so tudi pešci dovolj inteligentni, da točno in radi upoštevajo vse cestne predpise, ki niso strogi zgolj za voznike vseh vrst, marveč enako tudi za pešce. Pri taki disciplini se naravnost velikanski promet lepo brez nesreč razvija na zadovoljstvo enih in drugih. Sam Zürich ima 20.000 zasebnih osebnih avtomobilov, med temi je samo 150 taksijev. To nam je povedal sam sofer, s katerim smo se vozili. Taksiji so zato seveda zelo poceni. Za uro vožnje po mestu smo plačali 12 frankov (125 din). Posebej smo občudovali žirski tramvaj, ki je vzor lepote in čistosti. Čudovita snaga in red tudi na ogromnem žirskem kolodvoru. Nikjer ni nobenih ograj, vlakov odhaja dnevno s kolodvora vsaj toliko, ko v Ljubljani ves teden; pa vendar tak čudovit red, nobene gneče, nikjer nesreč. Naš vlak so postavili na tir jedva 10 minut pred odhodom, točno po voznem redu smo se odpeljali.

Prijaznost in vljudnost je enako najsvetlejša točka švicarskega človeka. Ko sem oddajal ekspresno pismo v Zürichu na glavni pošti za Ljubljano, me je uradnik vese nasmejan ogovarjal, si snel očala z nosa, jih pokazal, češ da jih je kupil v Ljubljani, ki mu je dobro znana. Toliko, da ni

Uredba o žitnih skladiščih

Belgrad, 31. julija, m. Kmetijsko in trgovinsko ministrstvo je izdelalo uredbo o skladiščih za žito. Uredba vsebuje 16 členov. Po njenih določilih bo ustanovljena Privilegirana delniška družba za skladišča žita s sedežem v Belgradu. Skladišča bodo gradili po načrtu in razporedu, ki ga bosta določila sporazumno trgovinsko in kmetijsko ministrstvo. Naloga skladišč po tej uredbi je ta, da kot javna skladišča omogočajo pravilno spravljane žita po skladiščih, obenem pa tudi drugih pridelkov, njihovo tipizacijo in kreditiranje na podlagi lombarda teh pridelkov. Skladišča bodo poslovala po odredbah zakona o poslovanju skladišč.

Privilegirana delniška družba za skladišča žita bo smela na račun države graditi skladišča ter v ta namen lahko emitira posojilo ter sploh sme najeti posojilo z državnim jamstvom. Njena naloga je tudi, da prevzema vkladščenje kmetijskih pridelkov in drugega blaga in da izdaja izkazila po predpisih zakona o javnih skladiščih, da vrši prečiščevanje in tipizacijo kmetijskih pridelkov in da na blago, ki je bilo prevzeto v skladišče, daje posojilo do 75% vrednosti. Družba se ne bo smela baviti s kakšno trgovino niti za svoj niti za državni račun. Po tej uredbi dividend družbe ne sme biti več kot je povprečna eskontna mera Narodne banke v določeni mletu. Družba bo oproščena vseh davkov in taks.

Razstave VI. Mariborskega tedna

Maribor, 29. julija.

Na letošnjem VI. Mariborskem tednu bo kar 18 razstav večjega obsega, ki bodo vse brez izjeme zelo zanimive in bodo obiskovalcem nudile mnogo koristnega. Razstava tekstilne industrije bo pokazala lep razvoj te za Maribor tako važne industrijske panoge. Zanimiva bo tudi splošna industrijska razstava. Prava posebnost bo velika obrtna razstava, ki ima namen prikazati našim ljudem, da moremo glede obrtniških izdelkov uspešno tekmovali s tujino. Modna revija je v rokah konferenciera Boža Podkrajskega, ki bo z vedrim humorjem popostril modno revijo domačih krojačev. Poljedelstvo, vinogradništvo in mlekarstvo bo pokazala posebna razstava velikega stila. Zanimiva bo tudi velika trgovska razstava pod geslom domače blago, dobro blago. Prvič na Mariborskem tednu bo jugoslovanska litopatoška razstava, namenjena našim kmetovalcem, ki jim obisk te razstave še posebej priporočamo. Prav tako bo privlačna ornitološka razstava s svojimi zanimivostmi. Tujesko prometna razstava Putnik Maribor bo imela vsedravnji pečat, ker bo z velikimi fotografskimi posnetki prikazala lepote naše cele domovine. Isti namen ima tudi razstava Jugoslovanske izložbe za propagando turizma. Tisk, kartonažo in knjigoveštvo bodo na VI. Mariborskem tednu pokazala mariborska grafična podjetja, čijih sloves je znan v vsej državi. Razstavo kipov in starega kmetijskega pohištva pripravlja zgodovinar in banovinski arhivar g. prof. Baš. Prav zanimiva bo tudi akvaristična razstava mariborskih in graških akvaristov. Mnogo pozornosti bo gotovo deležna tudi razstava Društva združenih gojiteljev malih živali in razstava društva »Rejec malih živali«. Naši vinogradniki in ljubitelji božje kapljice že z neestrnostjo pričakujejo vinsko razstavo s pokušno izbranih štajerskih vin. Vrtnarska razstava bo spremenila Mariborski teden v cvetoči vrt. Razvoj mariborskega športa in njegove velike uspehe bo pokazala lepo urejena razstava sportnih trofej, ki jo pripravljajo vsi mariborski klubi.

Mednarodna razstava tiska v Belgradu

Belgrad, 30. julija, m. V nedeljo, dne 1. avgusta bo tu odprta mednarodna razstava tiska in književnosti. Razstavo prireja belgradska Narodna čitalnica. V dneh od 3. do 4. oktobra t. l. bo v Belgradu tudi razstava jugoslovanskega in bolgarskega periodičnega časopisja.

Naročajte in širite Slovenski dom!

govoril slovensko z menoj. Ta prijaznost mi je tembolj padla v oči, ker sem preje enako oddajal pismo na glavni pošti v Innsbrucku, pa sem bil krega, ker sem pismo prinesel že zapečaten. Moral sem uradniku dopovedati, da je v pismu zgolj časopisno poročilo, pa sem ga le težko pregovoril, da mi ni bilo treba kuverte še enkrat odpirati. V Švici pa nihče ni vprašal, kaj je v pismu.

Švica se svoje svobode polno zaveda. Ko nas je pred muzejem v Zürichu z lepimi besedami pozdravil ravnatelj muzeja, je posebno podčrtal, da Švicarji sicer cenijo svobodo vseh in vsakogar; to njih pojmovanje svobode pa ne gre tako daleč, da bi kdorkoli smel početi, kar bi hotel. Vsaka svoboda temelji obenem na časti, disciplini; treba se je časih podrediti tudi drugim, če oni bolj znajo in imajo prav. Dalje je ravnatelj naglasil, da v Švici žive na majhnem prostoru štirje narodi, vsak izmed teh ima posebej še vrsto narečij; nihče nikomur ne krati njegovih jezikovnih pravic. Največja pravica vsakega Švicarja pa je — je poudaril g. ravnatelj — in temelje vse prave resnične svobode v Švici je, da vsak državljan lahko svobodno ne samo pove, kar hoče, marveč lahko pove celo tisto, kar v resnici misli. Za to ga nihče v nobenem primeru ne preganja, nihče ga ne vpraša, zakaj to govori, komu govori. To je enostavno njegova pravica. Vsak državljan v Švici prosto začne zbirati podpise za kak predlog, ki ga potem parlament mora obravnavati.

Temu zanimivemu razlaganju g. ravnatelja so naši popotniki pozorno sledili ter mu vneto pritjevali. Zahvalil se mu je za pozdravne besede g. župnik Hafner.

Toda naša pot je šla v Francijo, ki je tudi republika in je svojo željo po svobodi v revolucijah podčrtala v geslu »Egalité, fraternité, liberté«. Toda kakšna razlika med obema državama, med obema ljudstvomal? Povem odkrito, da po večini odhajamo razočarani iz Pariza. Nas Francija ni zadovoljila. Naši pojmi glede solidnosti, snage, vljudnosti in prijaznosti se s pojmi teh ljudi ne krijejo — da ne rečem več. Tudi če bi vsega tega ne bili drugače videli v Švici, bi francoskih pojmov v teh rečeh ne mogli odobravati. Ko pa vidimo ogromno razliko med Švico in Francijo, moremo to tem manj. — Fr. Strah.

Ilirija v Splitu

Danes zvečer nastopijo naši Ilirijani v Splitu proti Jadranu v tekmovanju za Jadranski pokal. Današnje srečanje Ilirije in Jadrana bo precej odločilno vplivalo na končno stanje točk. Na čelu tablice je še vedno Triestina, ki ima po šestih dvo bojih 320 točk; ostali trije klubi so v štirih dvo bojih dosegli vsak naslednje število točk: Ilirija 225 točk, Jadran 220 točk, Viktorija 212 točk. Stanje poslednjih treh klubov je torej skoraj izenačeno. Ilirija sicer vodi z rahlim naskokom petih točk, vendar bo morala novej v Splitu in v ponedeljek na Sušaku prestati težko preizkušnjo. Upamo, da nas bo rezultat novejšjega dvo boja razveselil in da bo Ilirija število svojih točk povečala, saj nastopi v Splitu in na Sušaku kompletna.

V waterpolu je stanje naslednje:

Jadran	4	4	—	17:7	8	(0)
Ilirija	4	2	—	2:15:11	4	(1)
Triestina	6	2	—	4:9:22	4	(8)
Viktorija	4	1	—	3:13:14	2	(6)

Pred desetimi leti...

Kako so pred desetimi leti Francozi osvojili Davisov pokal.

Letos roma po desetih letih zopet Davisov pokal v Ameriko. Amerika si ga je topot priborila dvanaštlet, in je torej največkratni zmagovalec v tekmovanju za to znano srebrno darilo. Za njimi slede Angleži, ki beležijo devet zmag, nato Avstralci in Francozi s šestimi zmagami. Samo te štiri države so v 37 letih črtane v pokal kot zmagovalci.

Z letošnjo zmago Amerikancev pa je nastopil v tekmovanju za Davisov pokal preokret. Težko bo namreč priboriti to dragoceno darilo zopet nazaj Evropi. Pred desetimi leti, meseca septembra leta 1927, leta, se je to posrečilo štirim francoskim »mušketirjem«. Rezultat prvega dne je bil neodločen. Lacoste je premagal Johnstona z 6:3, 6:2 in 6:2, Tilden pa Cochetja s 6:4, 4:6, 6:3, 6:3. Izgledi Francozov so se drugi še zmanjšali, ko je ameriška dvojica Tilden in Hunter premagala francosko dvojico Borotra in Brugnon z 3:6, 6:3, 4:6 in 6:0. Amerika je vodila z 2:1 in je potrebovala samo še eno piko. Tilden je bil prepričan, da bo premagal Lacosteja.

Stave so bile 3:1, za Ameriko, ko sta nastopila Lacoste in Tilden. Francoz Lacoste se je boril ob prvega udarca s tako gotovostjo, da je presenečal in je odbijal vse napade Amerikanca Tildena. V štirih setih je premagal Lacoste Tildena z 6:3, 4:6, 6:3, in 6:2. Stanje je bilo izenačeno 2:2. Zanimanje je doseglo svoj višek!

Vse je bilo odvisno od zadnje borbe med Francozom Cochetom in Johnstonom. V krásni borbi je zmagal Francoz nad Amerikancom z 6:4, 4:6, 6:2, 6:4. S temi dvema zmagama so si štirje francoski »mušketirji« priborili po dolgem času teniško trofej — Davisov pokal. Doba štirih francoskih mušketirjev je bila najslajša doba teniškega športa na Francoskem. »Mušketirji« so tedaj zasloveli po vsem svetu, v Evropi pa so vzbudili velikansko zanimanje za teniški šport, ki je vsako leto znova pridobil veliko novih pristašev. Z odhodom Davisovega pokala v Ameriko bo pa brez dvoma popustilo zanimanje za to tekmovanje. Davisov pokal je postal zopet zadeva Amerike, od koder je prišel.

Včeraj so imeli nameščenci gostinskih obrti v Zagrebu svojo skupščino, na kateri so zadnjikrat zahtevali od svojih delodajalcev, da podpisajo kolektivno pogodbo. Če se gostilničarji, hotelirji in kavarnarji ne bodo vdali, bodo natakariji in drugo osebe stopili v stavko.

Brezalkoholne pijače so pri nas zgubile vse svoje odjemalce. Tako nekako govori statistika, ki so jo izdelali v Zagrebu. Tamkaj so pred šestimi leti prodali še okrog dva in pol milijona steklenic brezalkoholnih pijač, lani pa samo okrog 200.000. Pravijo, da je mnogo kriva tudi slaba kvaliteta teh pijač.

Ker je imel preveč bolh, je Gjoka Fardžika iz Pakijev pri Ljubuskem zažgal svojo hišo. Neke noči je dovolil, da so revni popotniki prenočili v njegovi hiši. Od takrat je kar mrgolelo bolh. Poskušal je vsa sredstva, pa golazni le ni ugonobil. Jezen je nametal slame v hišo in vse skupaj zažgal. Pa pravi, da mu za tako bajto ni nič žal.

Od tu in tam

Predzren razbojniški napad je bil izvršen v petek ponoči v predmestju Zagreba na Zavrtnici. Sredi noči so stanovalci neke hiše nenadoma zaslišali ropotanje, ko so vlomilci skušali vlomiti v gostilno, ki se nahaja v tej hiši. Soproga mesarja je zbudila svojega moža in sinova, ki so se oborožili s sekirami in šli iz hiše. Mesar Luketič je skočil naravnost proti trem vlomilcem, od katerih sta jo dva takoj popihala s kolemi, tretji se mu je postavil v bran. Luketičeva sinova sta hotela vlomilca prijeti od zadaj, ko je vlomilec potegnil samokres in ustrelil v fanta. Enega je ranil v prsa, drugega v roko. Ko je pa naperil samokres tudi proti mesarju, se je ta naglo vrغل na zemljo in je strel zgrešil. Potem je vlomilec pobegnil in za njim še nimajo sledu.

Proti klirinškemu načinu plačevanja vstaja polagoma odpor v vseh gospodarskih krogih pri nas, kakor tudi v drugih državah. Romunija, Grčija in Turčija odločno nasprotujejo pogodbam, ki bi dovoljevale tujim državam plačevanje v kliringu. Zdi se, da bo polagoma ukujen kliring v vseh evropskih državah, saj so ga ukiniteli sedaj že v trgovinski pogodbi med Francijo in Nemčijo. Čuje se pa, da bo naša država poskušala sedaj urediti plačevanje brez kliringa tudi z Nemčijo. Prihodni mesec se bo v Dubrovniku sestala jugoslovansko-nemška komisija ter bo naša delegacija tak predlog postavila na dnevni red.

Divjega lovca je obstrelil lovski čuvaj Vinko Hajdinjak v okolici Čakovca. Hajdinjak je sredi gozda zagledal lovškega tata s puško. Pozval ga je, naj odloži orožje, toda tat je naperil proti čuvaju puško. Pa je bil Hajdinjak urnejši in je ustrelil prej kakor tat. Zadel je tatu v usta in grlo. Vendar je imel ranjeni še vedno dosti moči, da je pobegnil in se skrivil. Pozneje ga niso mogli najti, če ga ne bi slučajno videl neki kmet doma v postelji. Tat ni hotel poklicati k sebi zdravnika, da se ne bi izdal.

Podružnica »Merkurja« v Sisku je sklenila, da bo postavila svoj počitniški dom kje v bližini Krškega ali pa Rajhenburga na smuškem terenu, kjer se bodo člani lahko zdravili in odpočili. Najeli bodo posojilo, vsak član bo pa plačeval na mesec po dva dinarja v ta namen.

Od 24. do 31. avgusta bo na parniku »Dubrovnik« kongres vseh svetovnih časopisnih poročevalskih agencij, Kongres bo kar na ladji, ki bodo z njo potovali po našem Jadranu. Na ladjo so postavili tudi posebno radijsko oddajno postajo, s katere bodo sproti oddajali poročila v svet. Začel se bo kongres na Sušaku 24. avgusta, končal pa v Dubrovniku 31. avgusta. Spotoma pa se bodo udeleženci kongresa ustavili v mnogih dalmatinskih mestih.

9 milijonov dinarjev je odobrilo gradbeno ministrstvo splitski banski upravi za javna dela. Ves denar se bo porabil za izsuševanje kraških jezer ali polj in sicer Imotskega polja, Sinjskega, Vrgorskega ter Mostarskega. Kajpak je 9 milijonov dinarjev še mnogo premalo, da bi se načrt v celoti izpeljal, vendar pa bodo že začeta dela nadaljevali.

Tudi v Šibeniku se morajo boriti za svojo bolnišnico. Pa ne za povečanje, temveč bolj za njen obstoj. Bolnišnici dolgujejo občine ogromno denarja. Banovina je naredila v bolnišnici dolga za podkrogi milijon, ostale občine pa za 8 milijonov. Ni čuda, če je bolnišnica v škripcih, ko so pa upniki tako nepotrpežljivi.

Švedski princ Evgen potuje te dni po Bosni. V četrtke je bil v Banjaluki, nakar je odpotoval v Zagreb. Princ Evgen je brat sedanjega švedskega kralja. S seboj ima večje spremstvo ter potuje z avtomobilom. Poročajo, da je bil princ povsod očaran nad naravnimi lepotami Bosne. V Zagrebu bo ostal nekaj dni.

Splitski Hajduk (to je nogometni klub) bo šel gostovat v Rim in se tam pomeril z nogometnim klubom SK Romo. Roma predlaga gostovanje za konec avgusta. Hajduk bo za to priliko organiziral poseben vlak navijačev in prijateljev kluba.

Po pogrebu patriarha Varnave so se vsi pravoslavni duhovniki, kar se jih je udeležilo pogreba, zbrali v patriaršijski palači. Podpredsednik sinoda, zagrebški metropolit Jositez, jih je nagovoril in jim razkladal naloge, ki dilet še čakajo. Obnem je naglašal, kako nenadomestljiva je izguba, ki jo je srbska pravoslavna cerkev utrpela s smrtjo patriarha Varnave.

Tramvaj in tovorni avtomobil sta trčila v Zagrebu na Slovenski ulici. Oba sta vozila sporedno, ko je avtomobilist zagledal pred seboj majhen vozček. Poskušal se je umakniti na desno, takrat mu je pa zadnji del avtomobila zaneslo na tramvajski tir. Tramvaj se tudi ni mogel več ustaviti ter je tako prišlo do udara. Tramvaj je nekaj metrov tiral avtomobil pred seboj in bi ne bilo nobene večje nesreče, če ne bi sofer izgubil oblasti nad svojim avtomobilom in zavozil na pločnik. Tam je podrl 16 letnega mizarskega pomočnika Ivana Ugarkovića in ga težko poškodoval.

Vodne omnibuse namerava vpeljati od Zagreba do Belgrada neka italijanska družba. Take ladjice se potope v vodo le kakih 40 centimetrov ter so tako kot nalašč sposobne tudi za plitke vode. V začetku bi odprli zvezo med Belgradom in Zagrebom. Ladjice bi vozile s hitrostjo 50 km na uro. Italijanska družba je že vložila primerno vlogo na prometno ministrstvo.

Tri utopljenice je v treh dneh naplavila Sava pri Zagrebu. Za nobenega še niso ugotovili, kdo je, vendar pa mislijo, da so trupla tistih treh, ki jih v Zagrebu zadnje dni pogrešajo. V primeri z lansko sezono je letos mnogo manj smrtnih primerov v Savi. Kopalna sezona je letos slaba, preveč je dežja in premalo sonca.

V hišo se je zaletel avtomobil, ker se je hotel izogniti otroku. Skozi Banjaluko je vozil z veliko brzino knjigovodja Franjo Barković. V ozki ulici, skozi katero je drvel, se je pred avtomobilom nenadno pojavil otrok, Barković je naglo zaokrenil in se z vso silo zaletel v hišo revnega delavca Husića. Podrta sta se dva zidova, tako da se je avtomobil znašel kar sredi sobe. Pod ruševinami zidu se je težko poškodovala delavčeva žena in njeno 5 mesečno dete. Na hiši je škode okrog 6000 din.

Pri čiščenju studenca je opeka padla na glavo kmeta Save Božovića iz vasi Cibrjana in ga ubila. Sava je ves dan delal globoko v jami. Ko so ga delavci hoteli poklicati h kosilu, se ni več oglašil. Pogledali so in ga našli nezavestnega z razbito glavo, prisionjenega ob steno, iz katere se je bila utrjala opeka in mu tresčila na glavo. Delavci so Sava potegnili iz jame in odpeljali v bolnišnico, pa je bila rana tako huda, da je moral nesrečnik umreti.

Zakaj se Japoncem tako mudi zasesti severno Kitajsko

Kitajci so bili doslej vedno slabi vojaki. En Japonec je lahko užugal deset Kitajcev v boju. Pa ne zato, ker bi se bali za svoje življenje, ker bi jim življenje bilo dražje, kot blagor domovine. Ne! Kitajec prav tako prezira smrt kot Japonec, kar dokazuje številni obsojenci na smrt, ki gredo na morišče prepevačjo nesramne pesmi in šalec se med eboj in z ljudmi, ki jih srečajo na poti. Krivda je v njihovi tisoletni vzgoji, ko so jim neprestano trobili, da je vojaški stan najpogostejši stan, da je vojaštvo navadna roparska tolpa, ki nima drugega namena kot pobijati in pleniti. Zapali so vedno tudi v neizmerno prostranost svojega ozemlja, češ, kdo nas mora napasti, ne da bi pri tem sam poginil ali utonil v morju naših pokrajin in ljudstev; ni ga tako mogočnega naroda, da bi nas v resnici mogel podjarmiti, nas spraviti pod svojo peto in zagospodariti nad nami.

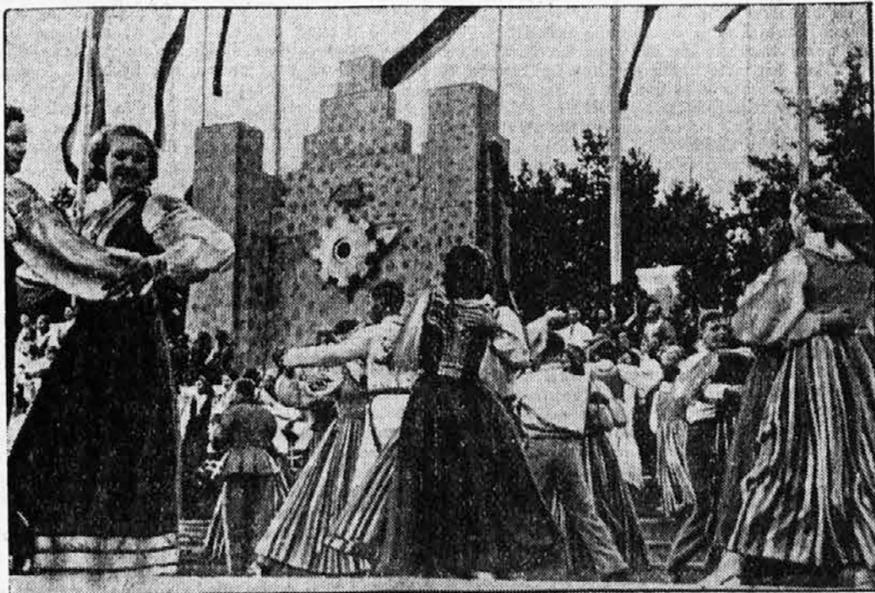
Ko pa so Japonci tako uspešno zasedli Mandžurijo, iz nje napravili pravcato japonsko državo in se začeli razgledovati tudi po ostalih kitajskih provincih, so Kitajci spoznali, da je narod, ki bi jih mogel v resnici in popolnoma spraviti pod peto, že čisto blizu, ne samo, da sploh je, ampak, da se s potrpežljivo zagrizenostjo pripravljajo na veliko delo podjarmljenja, in tedaj so izgubili svojo nekdanjo brezbriznost. Poklicali so tuje, nemške in francoske generale, da presnujejo njihovo vojsko, začeli so svojemu vojaštvu vtepati v glavo, da niso zato v uniformi, da bi kar le pobijali in plenili, ampak, da žrtvujejo svoje življenje za vzvišeno idejo ohraniti domovino in pregnati osvražene, vsiljive Japonce. Dosegli so res lepe uspehe, danes je vojaška disciplina in duh sicer že polovico boljši, vendar bi trajalo še nekaj let, preden bi mogli izravnati različne pedsodke zoper vojsko, ki so se kopicili sto in stoletja v kitajskem narodu in ga postavili na isto višino kot Japonci.

Pri Japoncih pa je vojaška služba najvišje, kar jih sploh je. Novodošli rekrutom neprestano naštevajo številna, res čudovita junaštva njihovih prednikov. Pokloniti se morajo ostanom nekega junaka iz rusko-japonske vojske, ki je prenašal skrivna poročila in povelja na bojišču, pa so ga izsledili in zasledovali kozaki. Ze samo ujetništvo bi se mu zdelo največja sramota, če bi pa pri njem dobili še važne brzojavke, bi ga preklinjala vsa Japonska. Zato si je razparal trebuh in listine etlačil še z zadnjimi močmi med

svoje drobovje. Kozaki so našli samo še razmesarjeno truplo ter niso čisto nič slutili, kakšnega junaka so imeli pred sabo. Kmalu nato so prišli Japonci, zagledali truplo in uganili žaloigro. Izvlekli so izmed drobovja listine, jih še vse okrvavljene in umazane spravili v vojni muzej, kjer jih danes kažejo rekrutom in jih pozivljejo na podobna junaštva. Pokojnika pa so povisali v narednika, ga povisovali v določenih presledkih na vedno višje stopnje tako, da je danes že general,

dasi kot mrtvec nima nič od tega. Tolika je njihova vera v neumrljivost duše, da celo duši pokojnika izkazujejo generalske časti!

Sedaj pa, ko vidijo, kako so se Kitajci začeli tudi sami resno zanimati za vojaštvo, da tudi sami streme za japonskimi ideali vojaka, so spoznali, da je zadnji čas izkoristiti manjšo vrednost kitajskega vojaštva, da jim ne zraste čez glavo. Prehiteti jih hočejo tudi radi tega, ker je sedanji svetovni položaj za Japonce najugodnejši. Rusija se prav za prav čuti slabo, dasi skuša na vse načine skriti resnico. Boji se Japonske, Nemčije in Italije. Ostala Evropa je preveč zaverovana v španske zmude, Amerika trpi na svoji socialni krizi... Sedaj je najugodnejši čas; udarimo, da ne bo prepozno!

Na Letonskem so »praznik delac proslavili tudi s plesom v narodnih nošah

Tajfun - najhujše vreme

Zadnje čase nam vreme neprestano povzroča ogromne škode. Zato bono gotovo nekoliko laze razumeli, kako bridko morajo vremenske nepravilnosti občutiti drugi narodi, Amerikanci, Japonci, Kitajci, kjer so neprestane velikanske povodnje, strašni pešeni viharji, ki so že tisoče in tisoče hektarov rodovitne zemlje spremenili v puščave. Prav sedaj pa se v Pacifiku, zlasti na Filipinskih otokih, južni Kitajski in Zadnji Indiji začena sezona najstrašnejšega podnebnege pojave, tajfunov, ki traja vse do začetka oktobra.

Se celo stari, preskušeni mornarji poblede od strahu, če sredi odprtega morja sprejmejo poročilo, da je v bližini tajfun.

Prvi znaki

Nebo pokrivajo težki sivi oblaki; nobena tudi najrahljša sapica ne giblje listja po drevesih, neznosna dušeca vročina tlačí zemljo in njene prebivalce; ptičke popolnoma utihnejo. Nato pa začnejo prihajati radijska poročila v kateri smeri drevi neukrotljivo uničevalec, s kakšno hitrostjo in kdaj ga ljudje lahko pričakujejo. Najnovejša poslopja so zgrajena izredno močno, da se morejo uspešno ustavljati navalu; okna so opremljena s posebnimi železnimi zastori. Takoj ko dosepe poročilo o tajfunu, spuste srečneži, ki so v dobro zavarovanih hišah, svoje železne zastore, policija izprazni vse ceste in spravi ljudi na varno, kot bi šlo za strahovit letalski napad. Nato pa se začne v daljavi pretresljivo tulenje piša, da ti poledeni kri po žilah in že je sovražnik nad mestom.

Razdejanje

V nekaj minutah je obličje zemlje izpremenjeno. Lepi, palmovi drevoredi, ki so vodili iz mesta, so izginiti; veter je izruval težka drevesa, njih pomedel kot suho listje in slamnate bilke neznanu kam, voda pa je zalila in zbrisala vsako sled, kjer so prej stala drevesa. Da, tako strahovito dežuje ob tajfunu, da je neka reka pri Calcutti v petih minutah narasla za 12 metrov. Gorje nesrečnim, nezavarovanim vasicam! Zadene jih ista usoda kot drevoredi; popolnoma izginejo, veter pomedu ubožne lesene ali spletene kočice, da ne ostane čisto nobenega znaka več, da je pred pol ure v tem in tem kraju še živelo sto, tisoč ali več ljudi.

Kadar vihar odkrije samo nekaj hiš, pobije kake šipe, izruje le nekaj dreves, si ljudje silno oddahnejo in iz srca zahvalijo nebo za tako milo in »krotko« vreme. Toda to je bolj redko. V 25 letih so imeli na površini med Hong-Kongom, Cal-

cutto in Filipini 600 tajfunov; šeststokrat je skušala narava pomesti vso človeško navlako v morje, se otresti svojih zajedalcev in jim za vedno izbiti iz glave namero naseliti se po ondolnih krajih. V Siamu je divjal neki tajfun z brzino 400 km na uro, popolnoma zabilal vsako sled človeških naselbin in pokončal 12.000 ljudi, v Calcutti pa 80.000.

Lahko si je torej misliti, kako se počuti mornar na odprtem morju, ko zve, da se bliža tajfun; saj nima popolnoma nobenega zavetja. Vihar naredi z ladjo, kar se mu zljubi. Ali se ladja spusti v divji tek, da je vsaj glavna sila vetra ne zajame, ali ukrene vse potrebno, da se čim gotoveje oddrži na površju; kdor srečno uide takim viharjem na morju, si pač lahko samo častita, da ga sreča še ni popolnoma zapustila.

Najnovejši „kmečki upor“

Francoske oblasti so zaprle nekega potujočega »čarovnika«, češ da je žalil uradne osebnosti. Povod je zelo čuden, ker so imeli na razpolago resnejše povode, namreč njegovo zdravljenje raznih človeških in živalskih bolezni, torej nezakonito opravljanje zdravniške službe; ali kakor ljudje pripovedujejo, odvratanje zvezd iz njihovih začrtanih potov, ali vremenske motnje. itd. Pravijo namreč, da je znal pričarati dež in odgnati točo, uspraviti ljudi in jih spraviti v silno smešne položaje. To ga je tudi spravilo v ječo. »Zalitev uradnih osebnosti« je bila namreč v tem, da je s svojo uspravno (hipnotično) silo osmešil vaške orožnike tako, da so nosili svoja kolesa na glavah sredi vasi med splošnim smehom prebivalstva, ne da bi sami kaj za to vedeli.

Mladi »čarovnik«, lep in postaven dečko, oče sedmero otrok, se je s svojimi dobredelnimi in čudovitimi zdravljenji in s številnimi nedolžnimi šalami, ki si jih je privoščil na račun preprostega ljudstva, v kakih desetih vaseh tako priljubil, da vsi ljudje soglasno zahtevajo njegovo sprostitev iz zapore ter se javno upirajo postopku svojih oblastnikov.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Težave knjižničarjev ali človeška pozabljivost

Vaak, ki je že kdaj izposojeval ali samo posodil kako knjigo, ima gotovo slabe skušnje od posojevanja. Čim bolj sam pazi na svoje knjige, tem bolj gotovo jih bo izposojevatelj kaj zaznamoval, pomazal, raztrgal, morda celo zgubil ali te kako drugače oskodoval, seveda vse le čisto po nesreči, brez njegove vednosti. Radi te splošno razširjene ljudske nepazljivosti s knjigami imajo javne knjižnice največje težave, pa ne samo pri nas; celo v tako nedosegljivo visoko stoječi Angliji ni nič bolje.

Neka večja knjižnica v Londonu je objavila spis, med listi izposojenih knjig najdenih predmetov, ki spominja na pravcato zbirko urada izgubljenih prtljage. Tako je cela množica ljubavnih pisem, bankovcev po več funtov šterlingov, igralne karte, še nerabljene gledališke ali druge vstopnice, očala, pavola za nogavice, čeki, denarne nakaznice itd.

Slabokrvnost je ena najpogostejših raznih bolezni v krvi. Kot vzrok slabokrvnosti pride enkratna večja izguba krvi ali pa dalje trajajoča bolezen v poštev. Človeška kri sestoji v glavnem iz rdečih in belih krvnih teles. Pri slabokrvnih prevladujejo bela krvna telesa, rdečih pa primanjkuje. Za ugotovitev slabokrvnosti je potrebna preiskava krvi. Bledi ljudje navadno niso zato bledi, ker so slabokrvni, ampak radi tega, ker njih koža ni dosti prosojna. Pač pa so blede ustnice skoro vedno viden znak slabokrvnosti. Zdravljenje slabokrvnih se vrši na različne načine. Pri veliki izgubi krvi se priporoča prenos krvi od zdravega človeka, kar pa je seveda le v bolnici mogoče. Drugim primanjkuje zopet železa in solne kisline v krvi in tem je potrebna navedene snovi vsebujoča hrana. Zdravniki priporočajo slabokrvnim zlasti jetra za hrano.

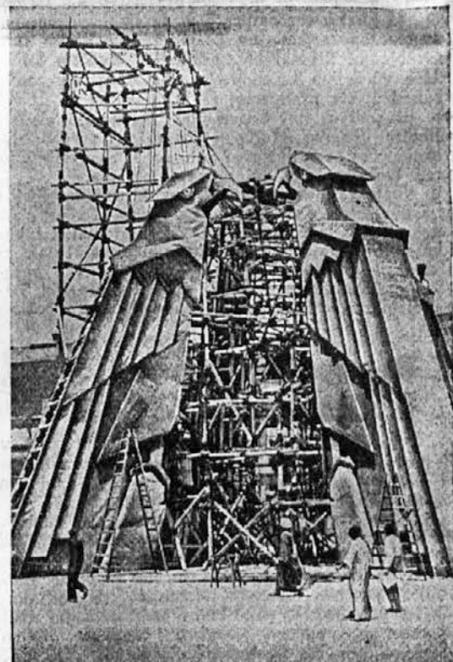
Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 31. julija: 12 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.45 Vreme, poročila 13. Cas, spored, poročila — 13.15 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 14 Vreme 18 Za delopust (igra Radijski orkester) — 18.40 Mizarska obrt v št. Vidu — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dubrovčani in ideja osvobodjenja (Savjet Burina, prof.) — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Tempo! Tempo! V 90 minutah okrog sveta. Muzikalno počitniško potovanje za radijske poslušalce. Izletniška pisarna: Jožek in Ježek. Ciceron: Peregrin Pakj. Dosedaj prijavljeni: št. rad. igr. družine, člani radijsk. orkestra in drugi — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Drugi programi

Sobota, 31. julija: Belgrad: 20.00 Bohemski večer — Zagreb: 20.00 Vokalni koncert, 20.30 Klavir, 21.00 Zabavni koncert — Dunaj: 19.25 Igra, 21.05 Solnografski slavnostni koncert, 22.25 Zabavni koncert — Budimpešta: 18.15 Vojaska godba, 20.30 Igra, 22.25 Lisztov koncert — Trst-Milano: 21.00 Opera »Mefistofeles« — Rim-Bari: 21.30 Orkestralni koncert — Praga: 19.35 Pester večer, 22.35 Kavarniška godba — Varšava: 19.00 Vojaska godba, 20.00 Za Poljake v tujini, 21.05 Plesna glasba.

Graditev enega izmed slavolokov v Kairu na čast novo kronanemu kralju Farouku.

Slika z londonskega živalskega vrta. Pet mesecev starega medveda polivajo vsako jutro z vodo, kar mu očividno zelo ugaja.

55

LJUBEZEN, KI UBIJA

Preteklo je četrte ure, potem pol ure, potem ura.

Cez poldruho uro, odkar sem odšel iz tiste usodne sobe, je zazvonil zvonec pri vratih.

Sluga mi je prinesel kratko pismo od matere, ki ga je načekala njena roka s svinčnikom v skrajnem razburjenju in ki mi je naznanjalo, da se je oče v navalu žalosti sam umoril. Uboga žena me je rotila, naj pritečem takoj k njej.

Torej ona vsaj ne bo nikdar vedela resnice.

XIX.

Izpoved, ki sem jo hotel napisati, je napisana. Upal sem, da si bom tako lajšal srce, a zdaj, ko sem v duhu prešel vse podrobnosti te žaloigre, vidim, da je v meni še bolj oživel spomin na vse prizore, v katerih sem igral vlogo sam. Od prvega, ko sem zagledal na mrtvaškem odru svojega očeta, mrzelga in negibnega in ob njegovem vznosu jokajočo mater, pa do zadnjega, ko sem prestopil prag sobe, v kateri je prav tako jokala nesrečna žena na tolenih in na odru je ležalo prav tako mrtvo

truplo in se je ona dvignila kakor takrat in iz grla so se ji trgali prav taki obupni kriki:

»Moj André!... Moj sin!«

In jaz sem ji moral odgovarjati na vprašanja. Moral sem ji pripovedovati izmišljen pogovor, ki sva ga baje imela z očimom. Moral sem ji dejati, da sem ga pustil sicer malo otožnega, a da ni nič na njem niti najmanj kazalo na tako strašen sklep.

Moral sem ukreniti vse potrebno, da ne bi javnost izvedela za ta izmišljeni samomor. Moral sem iti po mrliškega komisarja, po zdravnika, moral sem voditi pogrebne svečanosti in pogreb.

In vedno, vedno sem ga videl, kako stoji pred menoj z bodalom v prsih in piše besede, ki so me rešile, me gleda in premika ustnice.

Ah, izgini, izgini, strašna prikazen!

Da, saj sem storil to, saj sem te umoril in prav tako je bilo. Saj sam dobro veš, da je bilo prav. Zakaj si še vedno tukaj?

Jaz hočem živeti, jaz hočem pozabiti. Če bi mi bila le za kratek trenutek dana milost, da bi mi ne bilo treba misliti nate. Samo en sam dan, da bi logel dihati, hoditi, gledati nebo, ne da bi mi tvoja prikazen blodila po glavi, ki jo motijo strahovi, da je že vsa zbegana od njih.

O, Bog, usmili se me! Saj nisem hotel te usode zase. Zakaj me kaznuješ z njo? Usmiljenje, o Bog!

Miserere mei, Domine!

Zakaj nisem takrat raztrgal papirja, zakaj se nisem šel prijaviti sam? Če bi bil storil to in bi potem stal pred porotniki ter priznal svoje dejanje, bi me ne blo več sram. Nosil bi glavno pokoncu.

Kakšna slast, če bi zdaj mogel kričati, da sem jaz umoril očima, da je on lagal in da sem jaz tudi lagal.

In vendar — zakaj naj bi trpel, da sem sprejel to nase le, da bi bil storil dobro delo. Zakaj naj bi trpel, ker nisem raztrgal papirja, ki me je rešil? Ali sem storil to iz bojazljivosti? Česa me je bilo torej strah?

Samo tega, da bi mučil mater. Prav ničesar drugega.

Zakaj me zdaj preganja ta neznosna tesnoba? Kaj je to?

To je ona, moja mati, ki mi s svojim obupom oživlja mrtveca še bolj resnično in bolj živo, kakor da bi stal sam pred menoj.

Vsa ta leta, odkar ni več njega, živi zaprta v stanovanju, kjer sta živela skupaj trinajst let. Ni se dotaknila niti kosa pohištva.

Te spomine nanj, ki jih sovražim, časti in spoštuje z isto pobožnostjo, kakor je nekdanj delala rajna teta za očetom.

V bledih potezah njenega obraza vidim njega, ki mu je moja roka vzela življenje, v gubah nad njenimi vekami, v belih kosmih, ki se že mešajo v njene lase.

Čutim, kako mi jo ta človek jemlje še zdaj, iz dna groba. Sleherno uro mi jo jemlje in nič ne morem storiti zoper to njegovo ljubezen.

Večkrat sem ji hotel povedati vse, prav vse, od sramotnega zločina, ki ga je zagrešil očim, pa do kazni, ki sem jo izvršil nad njim jaz.

A potem bi sovražila mene, ker bi ji iztrgal njega.

Zdaj pa se bo tako starala in venela in jaz jo bom gledal vse dolge, dolge, žalostne dni, kako joka.

Cemu sem storil to, kar sem storil, če ga pa nisem ubil tudi v njenem srcu?

Moje življenje je tako žalostno, dnevi so vedno bolj temni in nikamor ne morem zbežati iz te strašne ječe. O, da bi bilo kmalu vsega konec!

Morda najdem kdaj pri Bogu mir in usmiljenje.

K O N E C.